

PORT OF MOERDIJK

KWARTAALRAPPORTAGE

1^e KWARTAAL

2017

**HAVENBEDRIJF
MOERDIJK**

**Kwartaalrapportage
1^e kwartaal 2017**

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
PROGRAMMA RUIMTELIJKE ONTWIKKELING, MILIEU EN DUURZAAMHEID	6
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	6
MILIEU.....	6
DUURZAAMHEID.....	7
PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR EN BEHEER	9
INFRASTRUCTUUR.....	9
BEHEER NAT.....	9
BEHEER DROOG.....	10
PROGRAMMA COMMERCIEËLE EXPLOITATIE	11
EXPLOITATIE DROOG.....	11
EXPLOITATIE NAT.....	12
PROGRAMMA VEILIGHEID & HAVENMEESTER	14
VEILIGHEID.....	14
HAVENMEESTER.....	15
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	17
BESTUUR STRATEGIE EN PUBLIC AFFAIRS.....	17
JURIDISCHE ZAKEN.....	18
FINANCIËN.....	18
COMMUNICATIE.....	19
PERSONEEL EN ORGANISATIE.....	20
INFORMATISERING EN AUTOMATISERING.....	20
FACILITAIRE ZAKEN.....	21
EXPLOITATIEOVERZICHT	22
TOELICHTING OP EXPLOITATIEOVERZICHT	23
FINANCIERING EN TREASURY	31
GRONDBELEID, GRONDEN EN TERREINEN	31
BIJLAGE 1 WAT HEEFT HET AL GEKOST EN WAT BETEKENT DAT VOOR 2017	33
PROGRAMMA RUIMTELIJKE ONTWIKKELING, MILIEU EN DUURZAAMHEID.....	33
PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR EN BEHEER.....	33
PROGRAMMA COMMERCIEËLE EXPLOITATIE.....	35
PROGRAMMA VEILIGHEID & HAVENMEESTER.....	36
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING.....	37
MUTATIES RESERVES.....	38

N.B. Vanwege afrondingen van bedragen kunnen afrondingsverschillen in de tabellen van deze kwartaalrapportage staan.

Voorwoord

Voor u ligt de allereerste kwartaalrapportage van het Havenbedrijf Moerdijk. Per 1 januari is het Haven-schap Moerdijk verzelfstandigd en gaat de organisatie door als Havenbedrijf Moerdijk NV. Aan de pro-gramma's verandert niets. Deze zijn gebaseerd op de Havenstrategie Moerdijk 2030. In de begroting van 2017 is wederom omschreven wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor doen en wat de bijbehorende kos-ten zijn. In deze kwartaalrapportage wordt verantwoord wat wij in het eerste kwartaal daadwerkelijk heb-ben gedaan en wat dat heeft gekost.

In deze rapportage vindt u de programma's Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid, Infrastruc-tuur en Beheer, Commerciële exploitatie, Veiligheid en Havenmeester en Bedrijfsvoering. Onder bedrijfs-voering vallen de programmaonderdelen Bestuur en Public Affairs, Juridische zaken, Financiën, Commu-nicatie, Personeel & Organisatie, Informatie & Automatisering en Facilitaire zaken.

Met de wijziging van de governancestructuur per 1 januari is ook de raad van commissarissen gestart, bestaande uit Peter van Laarhoven (voorzitter), Jan van der Eijk (lid) en Marjolein Jansen (lid). De eerste vergadering vond plaats op 22 maart. Ter voorbereiding op deze eerste vergadering is veel aandacht be-steed aan de kennisopbouw van de rvc. Daarnaast is ook de organisatie van start gegaan met het gewij-zigde besluitvormingstraject van het Havenbedrijf Moerdijk.

Met de realisatie van de governancewijziging is het tweede urgente dossier voor de realisatie van de Ha-venstrategie gerealiseerd. Het eerste gerealiseerde dossier was de Moerdijkregeling, die inmiddels ruim twee jaar van kracht is. Het derde dossier is het verbeteren van de spoorfaciliteiten. In 2017 start het ha-venbedrijf met de uitvoering van de planstudie spoor, die in 2016 in samenspraak met stakeholders is op-gesteld. In deze planstudie is onderzocht welke maatregelen genomen moeten worden om een gefa-seerde groei van de modaliteit spoor te bereiken. Ook beantwoordt het onderzoek de vragen in welk tijds-bestek, tegen welke kosten en ten laste van welke verantwoordelijke beheerder deze groei gerealiseerd moet worden. Het doel is om snel, adequaat en gepast in te kunnen blijven spelen op kansen en ontwik-kelingen.

De realisatie van het Logistiek Park Moerdijk is tevens onlosmakelijk verbonden met de realisatie van de Havenstrategie. Omdat het Provinciaal Inrichtingsplan (PIP) nog steeds in behandeling is bij de Raad van State, en het onduidelijk is wanneer een uitspraak verwacht kan worden, heeft het havenbedrijf onder-zocht welke acties mogelijk al ondernomen kunnen worden vooruitlopend op een onherroepelijk PIP. Naar aanleiding daarvan is eind vorig jaar gestart met het vormen van een zanddepot, dat tevens dient ter voorbelasting, op een deel van fase 1 van het LPM. Hiervoor is zand van het Industrial Park Moerdijk per vrachtwagen getransporteerd naar het LPM. In de eerste twee maanden van 2017 liep dit zand-transport door, met in totaal meer dan 38.000 vrachtwagenbewegingen. Omdat dit project naar tevredenheid is verlopen, bekijken we of we in het volgende kwartaal het overige deel van fase 1 kunnen voorbe-lasten.

Transparante communicatie over dit soort projecten staat bij het havenbedrijf hoog in het vaandel. Hier-voor zet het havenbedrijf diverse communicatiemiddelen in. Om omwonenden nog beter te kunnen infor-meren en de dialoog aan te gaan is het havenbedrijf samen met Shell Moerdijk initiatiefnemer van de Omgevingstafel haven- en industrieterrein Moerdijk. Nadat de Burenraad Moerdijk concludeerde dat niet meer de juiste personen aan tafel zaten, is besloten een nieuw overleg te starten. De nieuwe omgevings-tafel sluit aan bij de overlegvorm die de gemeente Moerdijk hanteert voor overleg met haar inwoners. Het eerste kwartaal is samen met Shell Moerdijk intensief gewerkt aan het opstarten van dit nieuwe overleg: er zijn nieuwe bedrijven en omwonenden geworven en de ondersteunende communicatiemiddelen (social

media en digitaal platform) zijn gerealiseerd. Na de eerste vergadering in april worden deze middelen in gebruik genomen.

Tot slot ben ik er trots op te kunnen melden dat het eerste kwartaal een flinke stijging van de overslag laat zien. Zowel in de zeevaart als de binnenvaart steeg de overslag met 16% ten opzichte van het eerste kwartaal van vorig jaar. Deze stijging wordt met name gerealiseerd door het droge-bulk- en breakbulksegment. Diverse spelers in dit segment hebben nieuwe ladingpakketten weten aan te trekken. Tevens zien we de vele bouwactiviteiten op het haven- en industrieterrein gestaag vorderen. De verwachting is dat er in totaal dit jaar zo'n 250.000m² extra warehousecapaciteit zal bijkomen.

Ferdinand van den Oever
Directeur Havenbedrijf Moerdijk

April 2017

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid

Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf geeft de doorontwikkeling van het haven- en industrieterrein Moerdijk vorm vanuit een integrale gebiedsontwikkeling. Duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling vindt plaats met behoud van een goede milieukwaliteit. In het bestemmingsplan zijn de uitgangspunten geborgd als het gaat om onder andere clustervorming en geluid, alsmede specifieke aandacht voor externe veiligheid in het Industrial Park. Door het verkrijgen van experimenteeruimte vanuit de Crisis- en herstelwet kan innoverend met ruimtegebruik worden omgegaan. Dit wordt geregeld in een bestemmingsplan+. De aanwezige topclusters en de infrastructuur kunnen daardoor worden versterkt en uitgebreid. Met het bestemmingsplan+ kan aan bedrijven vroegtijdig duidelijkheid worden gegeven over vestigingscondities. Ook bij veranderende wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid, hinder, geluid, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)/Natura 2000 en de waterhuishouding biedt dit ruimtelijk instrument experimenteermogelijkheden. De realisatie van het Industrial Park Moerdijk en Logistiek Park Moerdijk (samen bijna 300 hectare) vormen de meest in het oog springende feitelijke ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren, waarin het havenbedrijf sturing geeft aan de ontwikkeling. De verantwoording voor deze integrale projecten vindt plaats in de paragraaf Grondbeleid en Grondexploitatie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Herstructureringsplan haven- en industrieterrein Moerdijk opstellen

In 2017 stelt het havenbedrijf een herstructureringsplan op. In het tweede kwartaal van 2017 zal hiervoor aan een deskundig bureau een opdracht verleend worden.

2. Uitbreiding van de Commissie Vestiging met een supervisor Logistiek Park Moerdijk (LPM)

De werving van een supervisor LPM voor de Commissie Vestiging is vooralsnog uitgesteld, nu er onzekerheid is over de voortgang van het onherroepelijk worden van het Provinciale Inpassingsplan voor het LPM.

Milieu

Het havenbedrijf plant nieuwe ontwikkelingen proactief en tijdig, in combinatie met een efficiënt vergunningsverleningsproces. Dit helpt bij het versterken van de verdere economische ontwikkeling op het terrein.

Het havenbedrijf heeft een actueel inzicht in de milieuhygiënische belasting van de beheerde terreinen door dit te monitoren. Dit inzicht is de basis om activiteiten waar mogelijk te verbeteren met als doel de ecologische footprint te verkleinen. Het havenbedrijf voldoet aan goed 'naberschap' door feitelijke milieu-informatie transparant en tijdig met de omgeving te communiceren, en door milieuprestaties en eventuele verbeteringen inzichtelijk te maken.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Opstellen inpassingsplan geluid

Het opstellen van het Inpassingsplan Geluid gaat voorspoedig. Naar verwachting zal eind tweede kwartaal een eerste conceptversie gereed zijn. Deze versie wordt onder meer met het ministerie en bevoegd gezag besproken, opdat het voldoet aan de eisen, gegeven het experimentele karakter van het plan. Vaststelling is verwacht in de tweede helft van 2017.

2. Ontwikkelen en hanteren van een beheertool stikstofdepositie

In de tweede helft van 2017 zal deze beheertool worden ontwikkeld. Onzekere factor hierbij is de houdbaarheid van de PAS-wetgeving, die juridisch getoetst lijkt te gaan worden bij het Europese Hof.

3. Uitrollen van de Energievisie

In het tweede kwartaal van 2017 is het Energieprogramma gereed. Dit kan vervolgens door bedrijven worden uitgerold met ondersteuning vanuit het havenbedrijf.

Duurzaamheid

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf verbindt bestaande en nieuwe bedrijven door ze te clusteren. Zo kunnen synergie- en efficiëntievoordelen worden behaald. Reststromen zoals stoom, warm water en CO2 worden daarbij ingezet als vernieuwde grondstof. Zo worden duurzaamheidsinitiatieven van het bedrijfsleven zelf versterkt en ondersteund. Door ontwikkeling en exploitatie van innovatieve, 'slimme' opslagsystemen van zon- en windenergie wordt het huidige electriciteitsnetwerk efficiënter en duurzamer. Disbalansen kunnen hiermee worden voorkomen. Al deze ontwikkelingen leveren een bijdrage aan het realiseren van een klimaatbestendig en energieneutraal haven- en industrieterrein.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Certificeringstraject BREEAM-NL voor het gehele haven- en industriegebied Moerdijk

De opdracht voor de eerste fase van het certificeringsproces (een 0-meting) is inmiddels gegeven. Afronding vindt plaats in het derde kwartaal van 2017.

2. Uitvoering compensatiemaatregelen voor generieke ontheffing beschermde soorten

Door vertraging in het opstellen van het Managementplan Beschermde Soorten (MBS) in 2016 door veranderde wetgeving, is het plan pas medio tweede kwartaal 2017 gereed. De uitvoering van mogelijke compenserende maatregelen, zoals een paddenpoel, vleermuiskasten, etc., zal pas in het derde en vierde kwartaal plaatsvinden.

3. Uitbreiding Duurzame Verbindingen Moerdijk met minimaal één nieuwe verbinding

Er vonden in het eerste kwartaal gesprekken plaats met een aantal bedrijven om een mogelijke stoomverbinding tot stand te brengen.

4. Een bijdrage leveren aan het onderzoek naar de oprichting van een warmtebedrijf Moerdijk in het kader van Energieweb XL

De provincie Noord-Brabant is druk bezig om een finale businesscase voor Nieuw Prinsenland te ontwikkelen en heeft inmiddels verregaande gesprekken met Enexis voor het oprichten van een warmtebedrijf. Tevens zijn er concrete gesprekken op gang gekomen met Shell Moerdijk, Attero en Ardagh Group. Met

het havenbedrijf is besproken waar eventueel technische mogelijkheden zijn voor een ringleiding. Het is de ambitie van de provincie om nog voor de zomer een finaal besluit te nemen.

Programma Infrastructuur en Beheer

Infrastructuur

Wat willen wij bereiken

De arealen van het haven- en industrieterrein, en daarmee de vervoersmodaliteiten weg, water, spoor, datatransport en (buis)leiding, zijn en blijven geschikt voor marktontwikkelingen en –vragen, veranderde wet- en regelgeving en verandering in samenwerkingen. Dit wordt bereikt door een integrale benadering en op een maatschappelijk verantwoorde wijze. De integrale beleving van het terrein door de klant is hiermee doelmatig, koersvast en toekomstgericht.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Uitvoeren van de planstudie spoor

In 2016 is gestart met de planstudie spoor, waarin wordt onderzocht welke maatregelen genomen moeten worden om gefaseerde groei van de modaliteit spoor mogelijk te maken. Afronding van deze studie bedroeg meer tijd dan was voorzien. In het eerste kwartaal is het concept opgeleverd en dit zal in het tweede kwartaal definitief gemaakt worden.

2. Actualiseren beheermanagementsysteem (bms)

In het eerste kwartaal is gestart met de koppeling van gedetailleerde technische geografische gegevens aan de nieuwe basiskaart, die is gekoppeld aan wettelijke bronhouders van deze geoinformatie. In het tweede kwartaal worden daar de assetgegevens van het havenbedrijf aan gekoppeld.

Beheer nat

Wat willen wij bereiken

De beheerde kapitaalgoederen haven, kades en pieren zijn goed bereikbaar en beschikbaar voor de zee- en binnenvaartschepen die Moerdijk kunnen bereiken. Duurzaamheid, lifecyclecostingbenadering, proactief onderhoudsmanagement en systeemgerichte contractbeheersing (SCB) zijn hierbij het uitgangspunt.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Opwaardering stroomvoorziening wachsteigers 't Gors

In het eerste kwartaal is met een benchmark van andere havens onderzocht welke stroomvoorziening gewenst is door de binnenvaart en een functioneel programma van eisen opgesteld. Dit programma van eisen is voorgelegd aan Enexis om vast te stellen hoe en hoe snel deze stroomvoorziening het best kan worden gerealiseerd vanaf een beschikbaar middenspanningsstation.

2. Vernieuwen en optimaliseren informatieborden en vaarwegbewijzing

Voor dit project is een projectplan gemaakt, waarin als eerste stap het actualiseren en moderniseren van de informatievoorzieningen op de kop van iedere insteekhaven is benoemd. De informatievoorziening moet op afstand bedienbaar zijn om actuele informatie te verschaffen. Voor de realisatie hiervan is in het eerste kwartaal een uitvraag opgesteld. Dit wordt in het tweede kwartaal aanbesteed.

Beheer droog

Wat willen wij bereiken

De door het havenbedrijf beheerde kapitaalgoederen wegen (inclusief wegmeubilair), riool (inclusief gemalen), groen, kunstwerken en openbare verlichting zijn goed bereikbaar en beschikbaar. Duurzaamheid, lifecyclecosting-benadering, proactief onderhoudsmanagement en systeemgerichte contractbeheersing (SCB) zijn hierbij het uitgangspunt. Op die manier dragen deze kapitaalgoederen bij aan de realisatie van de ambities en ontwikkelingen van het haven- en industrieterrein.

Het havenbedrijf kan te allen tijde de staat van haar complete areaal aantonen. Op functionele eisen kan het havenbedrijf op afstand sturing geven aan het beheer. Daarmee blijft het areaal fungeren als visitekaartje voor ons en het bedrijfsleven. De duurzaamheidsambities van het havenbedrijf worden ook in dit programma gerealiseerd. Zo zorgt het havenbedrijf ervoor dat bedrijven en werknemers het werken op en bezoeken van het haven- en industrieterrein als aangenaam en prettig ervaren.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Uitvoering geven aan het in 2016 vastgestelde Watermanagementplan

Hiermee is nog geen aanvraag gemaakt. Het waterschap Brabantse Delta stelde, als trekker van dit project een plan van aanpak op. Dit kostte meer tijd dan vooraf ingeschat. Daardoor zijn de partners in Duurzame Verbindingen Moerdijk pas eind 2016 gestart met dit watermanagementplan. De verwachting is dat het traject circa 1 jaar vertraging zal oplopen. Zodra duidelijk is wat de koers van dit watermanagementplan wordt, kan het havenbedrijf dit doorvertalen naar zijn beheer-/vervangingsbeleid.

2. Gemalen inclusief aansturing gereed voor risicogestuurd beheer

Het eerste gemaal wordt op dit moment aangepast en zal begin tweede kwartaal worden opgeleverd. Er wordt een moderne regelbaarheid en stuurbaarheid aangebracht, zodat het gemaal integraal aangestuurd kan worden door het waterschap. Voor de aanpassing van de overige gemalen, inclusief het nieuw te bouwen gemaal op het Industrial Park, onderzoeken het waterschap, de aannemer, een adviesbureau en het havenbedrijf gezamenlijk de gewenste aanpak.

3. Uitvoering Wegenstructuurvisie onderdeel wegcategorisering: fase 2

In 2016 heeft het havenbedrijf als pilot de Middenweg ingericht en geüniformeerd volgens de nieuwe voorgestelde wegcategorisering. In het tweede kwartaal van 2017 wordt dit plan voor bestuurlijke besluitvorming voorgelegd. De te maken aanpassingen aan de wegen worden vervolgens verwerkt in het groot onderhoud voor de planjaren 2017 en 2018.

4. Uitvoering Wegenstructuurvisie onderdeel openbare verlichting fase 2

Begin 2017 is fase 1 succesvol opgeleverd. Dit had enige vertraging opgelopen door uitloop van werkzaamheden aan de Middenweg. In het eerste kwartaal is gestart met de voorbereiding van de aanbesteding van fase 2: het voorzien van een deel van het terrein en OV-areaal van stuurbare en regelbare LED-verlichting. Hierbij wordt tevens het ondergronds stroomnetwerk vernieuwd.

Programma Commerciële Exploitatie

Exploitatie droog

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf wil een concurrerende positie innemen als meest inlands gelegen zeehaven van Nederland. Om deze positie te bereiken, werkt het havenbedrijf aan concurrerende uitgifteprijsen van gronden en zorgt het voor een goede weg-, water-, buisleiding- en spoorinfrastructuur. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Het havenbedrijf richt zich op een gronduitgifte van ten minste 10 hectare in 2017 excl. LPM, het vullen van ongebruikte kavels in bezit van derden en het invullen van bestaande bouw. Daarbij kiest het havenbedrijf specifiek voor het versterken en uitbouwen van bedrijven uit de topclusters chemie en biobased economy, maintenance (Industrial Park) en logistieke activiteiten zowel in bestaand havengebied als op het Logistiek Park Moerdijk (LPM). Vanuit de clustergedachte streven we naar het juiste bedrijf op de juiste plaats. Daarbij wordt ook naar zuinig ruimtegebruik en optimale synergie tussen bedrijven onderling gekeken om sterke clusters van bedrijven te bouwen.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Versterken en uitbouwen topcluster logistiek

A. Verhoging van de containerstromen

Vanuit het streven naar meer containervolume om de haven van Moerdijk als trimodaal knooppunt uitbreiden, is aantal zaken gerealiseerd:

1. Aantrekken van nieuwe verladers: Afgelopen kwartaal zijn op verschillende locaties de heistellingen opgebouwd en verrijzen nieuwe hallen en bedrijfsgebouwen. De verwachting is dat er eind 2017 alleen al op Moerdijk ca 250.000m² extra warehouse capaciteit bijgebouwd is, waardoor het totaal groeit naar circa 1 miljoen m². De resterende ruimte in bestaand gebied voor logistiek is daarmee beperkt tot slechts een aantal kleinere kavels, in totaal minder dan 10 hectare, terwijl de vraag van de markt naar XL-kavels nog steeds groot is.
2. Verder versterken van de depotfunctie op Moerdijk: Er is overeenstemming bereikt met de BIM om gezamenlijk, onder leiding van TNO, de innovatieagenda voor logistiek Moerdijk op te stellen. De kickoff van dit programma "Haven van de Toekomst" staat gepland in mei. Ook de depotfunctie zal in dit programma aan de orde komen.
3. Uitbreiden van de spoorverbindingen vanuit het Europese achterland: Door Rewin is, op voorstel van de spoortafel, subsidie verkregen voor het project More, dat zich richt op het bundelen van ladingstromen in West-Brabant. De eerste resultaten worden verwacht in het tweede kwartaal. Het aantal shuttletreinen is inmiddels gegroeid naar 4, waarvan 1 nieuwe op Italië en 1 nieuwe op Geleen. De shuttletrein Spanje staat gepland met een testrit in april. Echter, de operationele knelpunten die door deze groei ontstaan, laten zich steeds lastiger oplossen en beperken momenteel de verdere groei.

B. Onderzoeken van logistieke trends

Aan de kennispartners is een eerste onderzoeksvoorstel voorgelegd naar de kansen die e-commerce biedt voor Moerdijk en het LPM. Gezamenlijk worden nu de deelvragen uitgewerkt.

C. Marketingcommunicatie

Het havenbedrijf heeft een inhoudelijke bijdrage geleverd over shortsea op het congres Future Logistics van de topsector logistiek en over circulaire economie op de conferentie Port Real Estate in Antwerpen. Om het logistiek cluster verder onder de aandacht te brengen is geadverteerd in Seaport Magazine en in Havenlocaties 2017. Ook hebben de ontwikkelingen rond het LPM in het eerste kwartaal de nodige positieve free publicity opgeleverd in met name regionale media.

2. Versterken en uitbouwen cluster industrie

Het cluster industrie is te splitsen in drie deelclusters, waarop het havenbedrijf inzet.

A. Chemische industrie

Het chemiecluster van Moerdijk is sterk ontwikkeld rondom de productie van ethyleenoxide. Dit heeft afgelopen maanden nog niet geleid tot nieuwe leads. Wel is in het eerste kwartaal een Non Disclosure Agreement (NDA) ondertekent met een partij met betrekking tot bioethyleen. Daarnaast wordt ingezet op het vergroten van de efficiency van het cluster door slimme uitwisseling van reststromen en warmte. Er hebben zich hiervoor nog geen nieuwe kandidaten aangediend.

B. Biobased industrie

Samen met een aantal zittende spelers voert het havenbedrijf een marktverkenning uit naar kansen voor vergroening in de chemieketens met solvents en high olefins. De eerste resultaten worden in het tweede kwartaal verwacht. Voor het pyrolysecluster is de vergunningaanvraag voor het totale cluster opgestart en is een eerste start gemaakt met het uitwerken van de te onderzoeken waardeketens. Afhankelijk van het vergunningentraject worden de eerste proefnemingen na de zomer verwacht.

C. Recycling industrie

Er is met verschillende partijen gesproken over de problemen die men ondervindt om initiatieven op het gebied van circulaire economie te ontplooiën. Een gerichte actie met betrekking tot beperkingen rondom vergunningverlening is nog niet geïdentificeerd.

Exploitatie nat

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf neemt een concurrerende positie in als meest inlands gelegen zeehaven van Nederland. Om deze positie te realiseren, werkt het havenbedrijf aan optimale dienstverlening door stuwadoors, slimme logistieke oplossingen, concurrerende prijzen en optimale ondersteunende diensten als ICT- en douanefaciliteiten te bieden. Deze faciliteiten maken het onderscheid op grond waarvan partijen voor de haven van Moerdijk kiezen.

Het havenbedrijf richt zich op het vergroten van de overslag door het vervullen van de extended-gate-functie voor de mainports Rotterdam en Antwerpen. Daarnaast wil het havenbedrijf zijn marktaandeel in shortseashipping op Verenigd Koninkrijk en Baltische Staten verviervoudigen. Dat geldt tevens voor het aandeel spoorgoederenvervoer. De duurzaamheidspropositie richt zich op de combinatie van waardetoevoegende logistiek en waardecreërende procesindustrie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Volumegroei in overslag

Extended gate

De eerste maanden hebben een verdere daling van het aantal bargecontainers laten zien. Door het in gebruik nemen van nieuwe warehouses is het de verwachting dat deze daling vanaf het derde kwartaal kentert. Pas wanneer de modal split vanaf de deapseahavens daadwerkelijk verbetert, zal de extended-gatefunctie van Moerdijk in volume toenemen. Het Multimodaal Coördinatie en Adviescentrum Brabant (MCA) is vaste deelnemer aan de spoortafel geworden om ook via dit platform de relatie van Moerdijk met de rest van logistiek Brabant te versterken.

Short sea

De kracht van Moerdijk als regionale shortseahaven wordt door omliggende havens steeds nadrukkelijker gezien als concurrerend en bedreigend. Het is de vraag of Moerdijk, gezien de in gang gezette investeringen in die omliggende havens, er dit jaar in zal slagen om wederom een nieuwe shortsearederij aan te trekken. De inzet is erop gericht de nieuwe lijnen, waaronder die op Noorwegen, verder te laten groeien. De nieuwe treinshuttles zijn hiervoor een belangrijke inzet.

Spoor

Met verladers werkt het havenbedrijf aan projecten om zo veel mogelijk lading te bundelen vanaf Moerdijk. Het volume dat per spoor aan- en afgevoerd wordt groeit. Met prioriteit is gewerkt aan het oplossen van de operationele problemen die deze groei met zich meebrengt. Door nadrukkelijk de regie te nemen op de planning wordt de bestaande capaciteit zo optimaal mogelijk benut. Ook door ProRail worden de capaciteitsproblemen onderkend. Zij hebben hierop een overbelastverklaring afgegeven voor het emplacement van Moerdijk. Komende periode zal gezamenlijk besloten worden welke in de spoorstudie omschreven quick wins, korte- en langetermijnmaatregelen achtereenvolgens opgepakt worden.

2. Verstevigen (break)bulkpositie

De eerste maanden laten een groei zien van het maritiem volume in de droge en breakbulkclading. Diverse spelers hebben nieuwe ladingpakketten weten aan te trekken die deels ook over spoor aan- of afgevoerd worden. Op de beurs Transport Logistics in München zal de positie van Moerdijk als (bulk)zeehaven nadrukkelijk uitgedragen worden.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Veiligheid

Wat willen wij bereiken

Het haven- en industriecomplex van Moerdijk is én blijft excellent in totale veiligheid. Dit vraagt een state-of-the-artbeveiligingsapparaat en uit zich doordat ons complex tot een van de best beveiligde haven- en industriecomplexen binnen de Vlaams-Nederlandse Delta behoort. Om dit te bewerkstelligen hebben het havenbedrijf én het bedrijfsleven elkaar nodig. Daarom worden alle beveiligingsopgaven in gezamenlijkheid binnen de Stichting Beveiliging Industrierrein Moerdijk (SBIM) opgepakt. Wij beschikken over een voor haar taak optimaal uitgerust politiehandhavingsteam, dat zich specifiek richt op de havens van Moerdijk en Zeeland.

Voortdurende excellentie in totale veiligheid vraagt daarnaast een professionele brandweer die 24/7 is bemenst, die sterk is geoefend en is uitgerust met alle middelen die nodig zijn om de brandweezorg van ons terrein (waaronder het chemisch complex) te kunnen waarborgen. De speciaal voor dat doel opgerichte Stichting Brandweezorg Moerdijk (waarin overheden, bedrijfsleven en havenbedrijf samenwerken) zorgt op financieel uitgebalanceerde wijze dat voor alle bedrijven, ook de zogenaamde BRZO-bedrijven, de brandweezorg is geoptimaliseerd.

Tot slot bestaat totale veiligheid uit de zorg voor gezondheid van alle medewerkers op het haven- en industrieterrein. Daarom is adequate gezondheidszorg aanwezig in het Port Health Center Moerdijk, dat op het terrein gevestigd is. Voorts beschikt het havenbedrijf samen met de gemeente Moerdijk en de Veiligheidsregio over een uniek alarmeringssysteem, waardoor alle bedrijven die op ons haven- en industrieterrein aanwezig zijn, snel hun calamiteitenplannen ten uitvoer kunnen brengen. Indien nodig vindt evacuatie plaats op basis van een degelijk evacuatieplan.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Bedrijven stimuleren, ondersteunen en adviseren om te voldoen aan de regels van Port Security

Bedrijven die ISPS-plichtig zijn dienen elk kwartaal een oefening te doen. Van deze oefeningen worden rapporten aan de Port Security Officer (PSO) gezonden. De PSO heeft deze rapporten in het eerste kwartaal beoordeeld. Als bedrijven de oefening niet gehouden hebben of als de oefening onvoldoende voldeed, worden ze hierop schriftelijk aangesproken in het tweede kwartaal.

In de tweede helft van 2017 staat een grote oefening met overheden en bedrijven gepland.

2. Beveiliging verbeteren door uitbreiding van het verkeersdatasysteem

Tijdens het preventief onderhoud van het huidige verkeersdatasysteem is gebleken dat de fysieke staat van het systeem te wensen overlaat. Een aantal componenten is reeds afgeschreven en herstel kost naar verwachting meer dan aanleg van een nieuw systeem. In het nieuwe beveiligingsconcept wordt het verkeersdatasysteem meegenomen, zodat een nieuw systeem kan worden aangelegd, dat kan worden geïntegreerd met andere beveiligingsonderdelen.

3. Realiseren van een informatieknooppunt op het gebied van veiligheid en zorg

Naar verwachting zal de havendriehoek Zeeland-West-Brabant, een bestuurlijk afstemmingsoverleg tussen gemeenten, openbaar ministerie, politie en douane, tijdens haar eerstvolgende vergadering het Integraal Actieplan Zeehavens Zeeland-Brabant vaststellen. Dit plan kent de volgende doelstellingen op het gebied van samenwerking, informatiecoördinatie en veredeling, gedrag & kennis en concrete producten.

In het eerste kwartaal is actief deelgenomen aan het uitvoeringsprogramma van dit actieplan, waardoor de doelstellingen zoals beschreven in de begroting hierin kunnen worden meegenomen.

4. Zelfredzaamheid op een hoger niveau brengen

In het tweede kwartaal van 2017 staan data gepland om het zelfredzaamheidsplan “Schuilen of vluchten” per deelgebied op het haven- en industrieterrein uit te rollen. Tijdens deze bijeenkomsten worden in een table-top setting oefensituaties gecreëerd. Dit biedt bedrijven handvatten hoe te handelen bij groot-schalige incidenten. In het eerste kwartaal zijn hiervoor voorbereidingen getroffen.

Havenmeester

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk is een vlotte en veilige haven voor alle gebruikers. Daarom is de interne en externe informatievoorziening op orde en wordt voldaan aan nationale en internationale wet- en regelgeving. Dit bereiken wij onder meer door te kiezen voor nieuwe technologische mogelijkheden in computersystemen en slimme koppelingen van port community-systemen met ons eigen havenmanagementsysteem. Systematisch, steekproefsgewijs uitgevoerde controles van onze computersystemen dragen daarnaast bij aan de robuustheid van die koppelingen.

Bij calamiteiten heeft het havenbedrijf direct relevante informatie beschikbaar, bijvoorbeeld over de gevaarlijke lading aan boord van (zee)schepen. Met andere overheden zorgen wij voor een veilige vaarweg naar en van Moerdijk waarbij alle verkeersdeelnemers begeleid kunnen worden.

Voor wachtende (binnenvaart)schepen zijn voldoende wachtligplaatsen beschikbaar. Deze ligplaatsen zijn uitgerust met mogelijkheden die in een moderne, veilige en duurzame haven thuishoren. Denk hierbij aan autoafzetplaatsen, walstroomvoorzieningen en draadloos internet. Om duurzaamheid in de haven blijvend te stimuleren krijgen aantoonbaar schone schepen een korting op het havengeld en stimuleert het havenbedrijf het gebruik van LNG als brandstof.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Ontwikkelen van de “Moerdijk Max”

Het Havenbedrijf Moerdijk heeft met Holwerda Shipmanagement, als operator van de A2B-schepen, gesproken over de ontwerpcriteria van een zogenaamd shortsea Moerdijk Max schip. Er is in het eerste kwartaal een tweetal ontwerpen uitgewerkt. Beide schepen hebben optimale afmetingen om gebruik te maken van loodsvrijstellingen met maximale beladingsmogelijkheden. Tevens is door Damen voor het segment Ro-Ro/auto's een tweetal ideaaltypen voor Moerdijk ontworpen.

2. Monitoren van het in 2016 vastgestelde uitvoeringsprogramma “Verkeersveiligheid Hollandsch Diep”

In het eerste kwartaal is in diverse overleggen de voortgang van het uitvoeringsprogramma tegen het licht gehouden. Vastgesteld is dat het programma op schema ligt en de in uitvoering zijnde maatregelen als adequaat worden beoordeeld. Als aanvullende maatregel is het rechtekken van de vaarweg over het Hollandsch Diep voorgesteld. Of dit een bijdrage levert aan de veiligheid wordt met de vaarweggebruikers besproken.

3. Registratiemogelijkheden via AIS onderzoeken en benutten

In het eerste kwartaal heeft het havenbedrijf besloten deel te nemen aan het project Riverguide. In dit project wordt alle beschikbare data één app gekoppeld voor de gebruikers van de binnenwateren. Met de

ontwikkelaars is gesproken over de mogelijkheden om AIS te benutten voor registratiemogelijkheden. Door prioritering bij ICT zal dit op een later tijdstip verder worden opgepakt.

4. Invoeren van een bunkercontrolelijst voor het innemen van brandstof door zeeschepen

Er is een internationaal goedgekeurde Isgott bunkercontrolelijst. Het verplichte gebruik van de lijst was al in de huidige Havenverordening opgenomen. De lijsten zijn inmiddels ook te downloaden vanaf de HbM website. De regeling is dat zowel de bunkerschepen als de gebunkerde zeeschepen de controlelijsten 24 uur bewaren. Bij contact met de bunkerschepen wordt door de havendienst regelmatig gecontroleerd of deze lijsten worden ingevuld.

Programma Bedrijfsvoering

Bestuur Strategie en Public Affairs

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk heeft een stevige positie binnen de Vlaams-Nederlandse Delta door blijvend in te zetten op de unieke en complementaire activiteiten in Moerdijk. Deze versterking binnen het Vlaams-Nederlandse netwerk vraagt niet alleen om een intensieve inzet vanuit het havenbedrijf, zijn directe partners in de regio en het Rijk, maar vindt onder meer ook plaats door aansluiting bij de Branche Organisatie Zeehavens om de Nederlands havennetwerken nauwer te verbinden met het netwerk van wetenschappelijke instituten.

Het havenbedrijf positioneert zich als constructieve samenwerkingspartner in de regio. Er functioneert een gestructureerde organisatie, waarin bewoners, bedrijven en overheden met elkaar overleg plegen en informatie uitwisselen. Bewoners worden zo in staat gesteld mee te denken en te handelen op het gebied van vorm en inhoud van uitvoering. Een heldere rolverdeling, transparante communicatie en afspraak = afspraak vormen het kenmerk van deze organisatie. Wij staan voor transparantie in besluitvorming en het openbaar maken van besluiten en cijfermatige informatie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Complete, transparante en goed onderbouwde voorstellen voorleggen ter besluitvorming

Nu de governancestructuur gewijzigd is, is ook het besluitvormingstraject aangepast. De voorbereidingen daarvoor zijn in 2016 gestart. In het eerste kwartaal zijn de eerste ervaringen opgedaan met het goed vastleggen van de besluitvorming door de directeur. De voorbereiding van de vergaderingen van de Raad van Commissarissen, waarvan de leden vooraf geen directe betrokkenheid hadden met het havenbedrijf heeft uiteraard veel aandacht gekregen.

2. Vervolg geven aan het Uitvoeringsprogramma Havenstrategie Moerdijk

In januari 2017 hebben de gemeente Moerdijk en provincie Noord-Brabant ingestemd met de Monitor 2016 en derde fase van het Uitvoeringsprogramma Havenstrategie Moerdijk 2015-2017. Het kernteam is gestart met de werkzaamheden voor 2017. Het advies van de Stuurgroep Havenstrategie bij de Monitor 2016 is daarbij leidend. Op 31 maart 2017 is de Stuurgroep akkoord gegaan met het plan van aanpak inclusief planning.

3. Versterken van onze positie binnen de Vlaams-Nederlandse Delta

In het eerste kwartaal is onderzoek naar mogelijke samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam voortgezet, waarbij de Havenstrategie Moerdijk 2030 uitgangspunt is. Het onderzoek zal ook in de volgende kwartalen doorlopen. Het is het belangrijkste onderwerp voor de Raad van Commissarissen in 2017, waarbij ook de aandeelhouders intensief betrokken zijn en blijven.

4. Versterken van de positie en het imago van het havenbedrijf binnen diverse netwerken

Port of Moerdijk ligt aan drie Europese goederencorridors. In 2015 en 2016 hebben de spoorambities prioriteit gekregen. Dat heeft geleid tot onderzoek, dat in het eerste kwartaal nagenoeg is afgerond. In dat kader zijn zowel regionale, provinciale, landelijke en Europese netwerken op een rij gezet om de uitkomsten met partners te bespreken. Een tweede prioritair onderwerp is het landelijke Werkprogramma Zeehavens. Op 1 februari 2017 vond de landelijke Maritieme werkconferentie plaats, waarin de oogst van het huidige Werkprogramma Zeehavens gekoppeld is aan de voorbereiding van een nieuw Werkprogramma. De directie Maritieme Zaken van het ministerie van I&M heeft hierin het voortouw. De verbreding naar het

totale maritieme domein is wel een aandachtspunt: de BOZ-zeehavens opteren voor een specifiek zeehavenbeleid van het rijk in de nieuwe regeringsperiode. In het eerste kwartaal zijn in samenwerking met Shell ook de voorbereidingen voortgezet voor de Omgevingstafel Haven- en industrieterrein Moerdijk, die in het tweede kwartaal van start zal gaan. De Omgevingstafel vult het vacuüm op dat is ontstaan nadat de Burenraad met de activiteiten is gestopt. In de Omgevingstafel zullen inwoners uit de omliggende ker-
nen (incl. Strijen), bedrijven, de gemeenten Moerdijk en Strijen en het havenbedrijf deelnemen. Naast het havenbedrijf zelf is de uitstraling van het georganiseerde bedrijfsleven op het haven- en industrieterrein voor de versterking van de positie en het imago van belang. Hier wordt wel een zorgpunt geconstateerd.

Juridische zaken

Wat willen wij bereiken

Een algeheel juridisch kwaliteitsbeleid gebaseerd op generieke juridische kennis draagt structureel bij aan de steeds verdere professionalisering van het havenbedrijf en het inzichtelijk maken en beheersen van (juridische) risico's.

Het havenbedrijf organiseert zowel bij interne als bij externe besluitvorming het juridisch advies aan de voorkant van het proces. Niet alleen voor de primaire processen, maar ook voor projecten. Dat betaalt zich uit in goed onderbouwde, begrijpelijke besluiten en overeenkomsten voor het havenbedrijf, zijn partners en andere belanghebbenden.

Daar waar onverhoopt niet preventief kan worden gehandeld of meegedacht, wordt door uitoefening van een adequate, correctieve functie optimale rechtsbescherming van het havenbedrijf bereikt. Dit realiseert het havenbedrijf door het vlot en inzichtelijk afhandelen van schadeclaims of klachten. Indien noodzakelijk, worden juridische procedures gevoerd (ondersteund door specialistische, externe kennis).

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Verdieping van specifieke thema's van de in 2016 uitgevoerde compliance risicoanalyse

In het eerste kwartaal is het complianceplan voor 2017 vastgesteld. Dit plan vertelt hoe wij als havenbedrijf met (regels over) bepaalde thema's omgaan, zoals integriteit, privacy of inkoop. De belangrijkste vraag is daarbij telkens: hoe doen wij verantwoord zaken? In dit plan zijn ook de thema's uit de compliancerisicoanalyse opgenomen. Daarnaast is in het plan de verdieping van een aantal van deze thema's voor 2017 geagendeerd, zoals een gedragscode en cyberrisk.

2. Versterking intellectuele eigendomspositie

In het eerste kwartaal zijn de eerste stappen gezet om te komen tot versterking van onze intellectuele eigendomspositie. Zo is gestart met het proces tot registratie van onze nieuwe logo's/beeldmerken, woordmerken en handelsnamen.

Financiën

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf heeft een meerjareninvesteringsplan dat past bij de financiële mogelijkheden van het havenbedrijf en een jaarlijks sluitende begroting.

Daarnaast is de planning- en controlcyclus effectief en efficiënt. Effectief door tijdig de benodigde (financiële) stuurinformatie te verstrekken. Efficiënt door daarbij gebruik te maken van de laatste beproefde technische mogelijkheden.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Financiële administratie inrichten volgens de geldende financiële wet- en regelgeving

Het havenbedrijf zorgt ervoor dat de financiële administratie voldoet aan het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) danwel titel 9 van boek 2 BW (Burgerlijk Wetboek). Hiertoe is voor het Havenschap voor 2017 en verder een nieuwe administratie ingericht en voor het Havenbedrijf Moerdijk NV wordt doorgevoerd in de bestaande administratie van het Havenschap van voor 2017. De RvC heeft haar goedkeuring gegeven aan de door de directie vastgestelde begroting 2017, die eind 2016 was opgesteld. De kwartaalrapportage is aangepast zodat deze ook “voldoet” aan titel 9 van boek 2 BW. De jaarstukken zullen in overleg met de accountant aangepast worden zodat deze ook voldoen aan titel 9 van boek 2 BW.

2. Financiële administratie inrichten op het doen van aangifte vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 1 januari 2017 zijn de zeehavens niet langer vrijgesteld van vennootschapsbelasting. In dat kader vindt sinds 2016 periodiek overleg plaats met de andere zeehavenbedrijven. Met een aantal van deze zeehavens is afgesproken om begin dit jaar een voorstel te doen richting de belastingdienst. Dit voorstel bestaat uit een gezamenlijk deel en een havenspecifiek deel. Een aantal zeehavens heeft de belastingdienst hun voorstel al toegestuurd. Het Havenbedrijf Moerdijk gaat dit in het 2e kwartaal doen. Het is de verwachting dat het proces om te komen tot een met de fiscus afgestemde fiscale openingsbalans en verdere uitgangspunten een lange doorlooptijd zal kennen.

Communicatie

Wat willen wij bereiken

Een heldere rolverdeling, transparantie en afspraak = afspraak zijn de uitgangspunten voor communicatie vanuit het havenbedrijf om een gelijkwaardige relatie te bewerkstelligen met en tussen bewoners en bedrijven.

Bedrijven, overheden en omgeving kennen het haven- en industrieterrein Moerdijk als hét knooppunt voor duurzame logistiek, duurzame chemie en procesindustrie. Het havenbedrijf profileert zich als excellent en onderscheidend op deze gebieden.

Daarnaast zet het havenbedrijf marketingcommunicatie in ter ondersteuning van het programma Commerce, waarbij wij ons nadrukkelijk presenteren als aantrekkelijke vestigingsplaats in de topclusters.

Voor een goed ‘naberschap’ met de omgeving organiseert het havenbedrijf onderlinge bekendheid tussen bewoners en bedrijven. Ook zet het havenbedrijf economische revenuen in ten behoeve van vitaliteit en leefbaarheid van omliggende kernen via de Vitaliteitsregeling.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Uitbreiden van de huisstijl

In het eerste kwartaal zijn diverse middelen in de nieuwe huisstijl ontwikkeld, waaronder spandoeken, vlaggen, relatiegeschenken, nieuwsbrieven etc. De afspraken rond de nieuwe huisstijl zijn vastgelegd in een huisstijlhandboek. Dit handboek wordt in het tweede kwartaal gedeeld met de organisatie.

2. Digitale dienstverlening via de website uitbreiden

In het eerste kwartaal zijn nog geen acties ondernomen om de dienstverlening van de website van het havenbedrijf uit te breiden. De activiteiten rond online communicatie concentreerden zich rond het voorbereiden van de digitale middelen van de Omgevingstafel haven- en industrieterrein Moerdijk. De bijbehorende website heeft ook tot doel om een online community te creëren. De eerste ervaringen hiermee meegenomen in de uitbreiding van de website van het havenbedrijf.

Personeel en Organisatie

Wat willen wij bereiken

Onze medewerkers zijn professionals en werken projectmatig. Ze zijn gericht op afstemming, intern en extern, en op het bereiken van resultaten op het juiste moment. Zij zijn kritisch en kiezen voor een integrale aanpak om tot een duurzame en veilige bedrijfsomgeving te komen. Van onze medewerkers wordt persoonlijk leiderschap en zelfsturing verwacht. Zij zetten hun contactuele en communicatieve vaardigheden in op basis van een hoog samenwerkingsbewustzijn.

Als werkgever is het havenbedrijf betrouwbaar en flexibel met marktconforme arbeidsvoorwaarden. Wij investeren in de blijvende ontwikkeling van onze medewerkers. Wij geven onze medewerkers alle ruimte waar dat kan en sturen bij waar nodig. Door elkaar feedback te geven op houding en gedrag blijft persoonlijke groei gewaarborgd. Tevens versterkt dit de onderlinge samenwerking.

Dit alles draagt bij aan de verdere professionalisering van het havenbedrijf.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Invulling geven aan de Uitvoeringsagenda HRM

In het eerste kwartaal is de jaarlijkse heisessie met staf en managementteam voorbereid. Deze heeft begin april plaatsgevonden. Hiermee is een start gemaakt met het invulling geven aan de in 2016 opgestelde uitvoeringsagenda HR.

Informatisering en Automatisering

Wat willen wij bereiken

Een goed doordacht informatie- en automatiseringssysteem, waarmee relevante data real-time beschikbaar is, zowel voor intern als extern gebruik. Het risico op uitval van het systeem en op oneigenlijk en onverantwoord gebruik zijn hierbij tot een aanvaardbaar minimum beperkt.

Daarnaast streeft het havenbedrijf naar een archief dat op ieder moment voldoet aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving, en dat op ieder moment overgedragen kan worden aan de bewaarplaats bij het provinciale archief.

Dit alles wordt op zodanige wijze gerealiseerd dat de organisatie op een innovatieve wijze ondersteund wordt in het realiseren van de ambities uit de Havenstrategie 2030.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Definitieve overstap naar uitsluitend digitaal archiveren per 1 januari 2017

Het is in 2016 niet gelukt om een compleet digitaal documentmanagementsysteem (DMS) in te voeren. In het tweede kwartaal zal een proeftuinopstelling gemaakt worden om daarmee zowel de werking van

ECM (een add-on op AX) te testen, alsmede een verbetering van de eenduidigheid in werkstromen te realiseren om zo een optimaal digitaal DMS te kunnen invoeren. Als deze proeftuinopstelling geslaagd is, zal de verdere uitrol van het digitaal DMS per afdeling volgen.

2. Doorontwikkelen van het ontsluiten van in AX en SharePoint beschikbare data via GIS

Het havenbedrijf maakt nog meer data die ontsloten is in ons ERP-systeem AX en in ons digitaal DMS-systeem SharePoint beschikbaar via het geografisch informatiesysteem (GIS). Zodra de verdere uitrol van het digitaal DMS per afdeling en de doorontwikkeling van de informatievoorziening zijn afgerond, wordt gestart met het doorontwikkelen van het ontsluiten van in AX en SharePoint beschikbare data via GIS.

3. Doorontwikkelen van de informatievoorziening

In het vierde kwartaal van 2016 heeft met de leverancier (Pulse) voor het ERP-systeem AX een oriëntatie plaatsgevonden op de mogelijkheden om de real-time stuurinformatie te verbeteren. Op basis daarvan is in het eerste kwartaal als pilot voor havenmanagement een concept reporting tool op basis van de tool Power BI ontwikkeld. Hier zal stapsgewijs een vervolg aan gegeven worden.

Facilitaire Zaken

Wat willen wij bereiken

Zowel gasten van het havenbedrijf als eigen medewerkers ervaren dat het havenbedrijf maatschappelijk verantwoord ondernemen, professionaliteit, veiligheid, duurzaamheid en gastvriendschap hoog in het vaandel heeft staan.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Aanpassen van de publieke ruimtes in het kantoor van het havenbedrijf op basis van de huisvestingsvisie

In het eerste kwartaal is restyling van de benedenverdieping zo goed als afgerond. Tevens zijn voorbereidingen getroffen om in het tweede kwartaal op de eerste verdieping een opfrisbeurt uit te voeren. Ook is verder gewerkt aan het ontwerp van de tweede verdieping.

Exploitatieoverzicht

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Netto omzet	4.004.074	3.856.495	147.579
Overige bedrijfsopbrengsten	630.832	760.322	-129.490
Totaal bedrijfsopbrengsten	4.634.905	4.616.816	18.089
Lonen,salarissen en sociale lasten	701.946	571.845	130.101
Afschrijvingen op materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	308.201	294.107	14.094
Overige bedrijfslasten	1.851.977	2.272.641	-420.664
Totaal bedrijfslasten	2.862.124	3.138.593	-276.469
Bedrijfsresultaat	1.772.782	1.478.223	294.559
Financieel resultaat	-644.432	-809.458	165.026
Resultaat voor bijzondere baten en lasten	1.128.350	668.765	459.585
Bijzondere baten en lasten	-128.295	-	-128.295
Resultaat voor bestemmingsreserves	1.256.645	668.765	587.880
Ten laste van de bestemmingsreserves	0	-370.151	370.151
Resultaat boekjaar na bestemmingsreserves	1.256.645	1.038.916	217.729

Alle bedragen x 1 euro (€)

	Jaarprognose 2017	Budget 2017	Vershil 2017	Vershil %
Netto omzet	15.700.246	15.425.978	274.268	2%
Overige bedrijfsopbrengsten	3.041.286	3.041.286	-	0%
Totaal bedrijfsopbrengsten	18.741.532	18.467.264	274.268	1%
Lonen,salarissen en sociale lasten	2.734.506	2.489.768	244.738	10%
Afschrijvingen op materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	1.269.243	1.176.427	92.816	8%
Overige bedrijfslasten	9.351.925	9.090.536	261.389	3%
Totaal bedrijfslasten	13.355.674	12.756.731	598.943	5%
Bedrijfsresultaat	5.385.858	5.710.533	-324.675	-6%
Financieel resultaat	2.878.587	3.537.831	-659.244	-19%
Resultaat voor bijzondere baten en lasten	2.507.271	2.172.702	334.569	15%
Bijzondere baten en lasten	-130.900	-	-130.900	0%
Resultaat voor bestemmingsreserves	2.638.171	2.172.702	465.469	21%
Ten laste van de bestemmingsreserves	-	-1.480.603	1.480.603	-100%
Resultaat boekjaar na bestemmingsreserves	2.638.171	3.653.305	-1.015.134	-28%

Alle bedragen x 1 euro (€)

Toelichting op exploitatieoverzicht

Totaal bedrijfsopbrengsten

Netto omzet	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Haven- en kadegelden	€ 1.662.238	€ 1.570.064	€ 92.175
Erfpacht en verhuur terreinen	€ 2.341.836	€ 2.286.431	€ 55.405
Totaal netto omzet	€ 4.004.074	€ 3.856.495	€ 147.579

Toelichting:

De netto omzet is in het 1e kwartaal 2017 met € 148.000 gestegen ten opzichte van de begroting 2017. De stijging komt vooral door toename van de overslag van zeescheepvaart en binnenscheepvaart. De omzet erfpacht en verhuur terreinen is met € 55.000 gestegen ten opzichte van de begroting 2017. O.a. door uitgiften terreinen in tijdelijke huur.

Verwacht wordt dat de netto omzet in 2017 ca. € 274.000 hoger zal zijn door uitgifte terreinen in tijdelijke huur maar lagererfpachtopbrengsten. Ondanks dat de havenoverslag in het 1e kwartaal is toegenomen ten opzicht van vorig jaar wordt uit voorzichtigheid nog geen rekening gehouden met extra havengeld inkomsten.

Overige bedrijfsopbrengsten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Gebruiksvergoedingen	€ 308.244	€ 314.608	€ -6.364
Toerekening vergoeding uitvoering publieke taken	€ 201.194	€ 305.240	€ -104.047
Overige baten	€ 121.394	€ 140.473	€ -19.079
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	€ 630.832	€ 760.322	€ -129.490
Totaal bedrijfsopbrengsten	€ 4.634.905	€ 4.616.816	€ 18.089

Toelichting:

De omzet gebruikersvergoedingen bestaan uit vergoedingen voor spoorlijngebruik, vergoedingsrechten droog en nat. De realisatie gebruikersvergoeding dalen met € 6.000 ten opzichte van de begroting. De daling van de opbrengsten toerekening vergoeding uitvoering publieke taken komt door nog op te leggen aanslagen rioolheffing. De overige baten bestaan uit de bijdragen aan gebonden partijen. Deze bijdragen zijn minder ten opzichte van de begroting 2017 doordat in de tweede helft van 2017 de facturering plaatsvindt.

Verwacht wordt dat de overige bedrijfsopbrengsten in 2017 gelijk zal zijn aan de begroting.

Lonen, salarissen en sociale lasten

Lonen en salarissen

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Brutosalarissen	€ 529.575	€ 357.103	€ 172.472
Commissarissenvergoedingen	€ -	€ -	€ -
VUT/WW-uitkeringen	€ -	€ -	€ -
Uitzendkrachten en inhuur	€ 73.409	€ 37.500	€ 35.909
Totaal lonen en salarissen	€ 602.983	€ 394.603	€ 208.380

Sociale lasten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Pensioenlasten	€ 51.207	€ 63.693	€ -12.486
Sociale lasten	€ 4.396	€ 38.937	€ -34.541
Totaal sociale lasten	€ 55.604	€ 102.630	€ -47.026

Overige personeelskosten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Reis- en verblijfkosten	€ 9.532	€ 20.705	€ -11.173
Opleidingskosten	€ 5.900	€ 13.559	€ -7.660
Wervingskosten	€ -	€ -	€ -
Overige personeelskosten	€ 27.928	€ 40.347	€ -12.420
Totaal overige personeelskosten	€ 43.359	€ 74.612	€ -31.253

Totaal lonen, salarissen en sociale lasten

€ 701.946	€ 571.845	€ 130.101
------------------	------------------	------------------

Toelichting:

De lonen en salarissen stijgen ten opzichte van het begrotingsjaar 2017 met € 208.000. Meer personeelskosten als gevolg van inhuren van tijdelijke inhuurkrachten ter vervanging van en het ondersteunen van het vaste personeelsbestand. Kosten sociale lasten zijn € 47.000 lager omdat bij het maken van de begroting nog met overheids gerelateerde premies gerekend is. Minder overige personeelskosten door minder reis- en verblijfkosten en opleidingskosten.

Verwacht wordt dat de lonen, salarissen en sociale lasten in 2017 ca. € 245.000 hoger zullen zijn o.a. door het inhuren van tijdelijke inhuurkrachten ter vervanging van en het ondersteunen van het vaste personeelsbestand maar minder sociale lasten en overige personeelskosten.

Afschrijvingen materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen

Afschrijving materiële vaste activa	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Afschrijving gebouwen	€ 308.201	€ 294.107	€ 14.094
	€ 308.201	€ 294.107	€ 14.094
Bijzondere waardeverminderingen	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Afwaardering gebouwen en gronden	€ -	€ -	€ -
	€ -	€ -	€ -
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	€ 308.201	€ 294.107	€ 14.094

Toelichting:

De afschrijvingskosten materiële vaste activa zijn € 14.000 hoger. Minder afschrijvingskosten op huisvesting door vertraging van project fase 1. Daarentegen meer afschrijvingskosten op infra en beheer door rehabilitatie van een pier en meer afschrijvingskosten door verhuurde gebouwen en terreininrichting.

Verwacht wordt dat de afschrijvingen materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen in 2017 ca. € 93.000 hoger zullen zijn door o.a. meer afschrijvingskosten door rehabilitatie van een pier en op in tijdelijke huur uitgegeven gebouwen en terreininrichting.

Overige bedrijfslasten

Exploitatielasten

Onderhoud en beheer	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Brandweezorg en veiligheid	€ 371.222	€ 85.000	€ 286.222
Kades en terreinen nat	€ 85.750	€ 85.750	€ -
Wegen en terreinen droog	€ 178.750	€ 178.750	€ -
Onderzoek en gebiedsontwikkeling	€ 144.073	€ 390.360	€ -246.287
Overige kosten haveninfrastructuur	€ 331.500	€ 334.419	€ -2.919
Totaal onderhoud en beheer	€ 1.111.295	€ 1.074.279	€ 37.017

Toelichting:

De kosten voor het onderhoud en beheer stijgen ten opzichte van de begroting met € 37.000. De meer kosten brandweezorg komen door facturering voor geheel 2017 in het 1e kwartaal. De kosten onderzoek en gebiedsontwikkeling zijn lager doordat de facturatie achter loopt.

Onderzoek en gebiedsontwikkeling	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Belastingen	€ -	€ 20.891	€ -20.891
Duurzaamheid, innovatie en haalbaarheidsonderzoeken	€ 161.026	€ 308.850	€ -147.824
Gebiedsontwikkeling	€ 1.511	€ 3.054	€ -1.544
Kosten reserve ontwikkelingen	€ 166.740	€ 515.518	€ -348.778
Verzekeringen	€ 59.110	€ 15.311	€ 43.799
Totaal onderzoek en gebiedsontwikkeling	€ 388.386	€ 863.624	€ -475.238

Toelichting:

In het 1e kwartaal zijn de kosten onderzoek en gebiedsontwikkeling € 475.000 lager. De belastingen zijn lager omdat er nog geen aanslagen onroerend zaak belasting 2017 zijn ontvangen. Kosten duurzaamheid, innovatie en haalbaarheidsonderzoeken zijn € 147.000 lager door voornamelijk minder advieskosten. Kosten reserve ontwikkeling zijn € 349.000 lager. In het 1e kwartaal zijn alleen nog maar kosten gemaakt voor planstudie spoor. De verzekeringkosten zijn € 44.000 hoger doordat de meeste polissen in het 1e kwartaal voor heel 2017 in rekening zijn gebracht.

Diverse exploitatiekosten	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Energiekosten	€ 51.837	€ 45.930	€ 5.907
Onderhoudskosten	€ 11.311	€ 20.916	€ -9.605
Overige exploitatiekosten	€ 12.304	€ 17.183	€ -4.879
Totaal diverse exploitatiekosten	€ 75.452	€ 84.029	€ -8.577

Toelichting:

In het 1e kwartaal zijn de diverse exploitatiekosten € 9.000 lager door minder onderhoudskosten en overige exploitatiekosten maar meer energiekosten.

Afdrachten havengelden en nautische diensten	€ 21.530	€ 18.418	€ 3.112
---	-----------------	-----------------	----------------

Toelichting:

De afdrachten havengelden en nautische diensten zijn in het 1e kwartaal € 3.000 hoger door meer administratiekosten derden.

Automatiseringskosten	€ 92.362	€ 75.269	€ 17.093
------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Toelichting:

De automatiseringskosten zijn in het 1e kwartaal € 17.000 hoger door meer ict inspanningen.

Totaal exploitatielasten	€ 1.689.025	€ 2.115.619	€ -426.594
---------------------------------	--------------------	--------------------	-------------------

Overige bedrijfskosten

Communicatie-, acquisitie- en representatiekosten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Advertenties en mediacampagnes	€ 4.382	€ 19.000	€ -14.619
Evenementen en representatiekosten	€ 33.102	€ 20.777	€ 12.325
Kosten website	€ 1.104	€ 1.875	€ -771
Overige reclamekosten	€ 7.526	€ 3.750	€ 3.776
Sponsoring en donaties	€ -	€ 6.250	€ -6.250
Totaal communicatie- acquisitie- en representatiekosten	€ 46.113	€ 51.652	€ -5.539

Toelichting:

De kosten voor communicatie-, acquisitie- en representatie zijn in het 1e kwartaal € 6.000 minder door o.a. minder advertentiekosten en sponsoring maar meer evenementen en representatiekosten.

Accountants- en advieskosten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Accountantskosten	€ 25.202	€ 21.250	€ 3.952
Bestuurskosten	€ 5.676	€ 3.339	€ 2.337
Overige advieskosten	€ 25.776	€ 25.486	€ 290
Overige	€ 1.206	€ 750	€ 456
Totaal accountants- en advieskosten	€ 57.859	€ 50.825	€ 7.035

Toelichting:

De accountants- en advieskosten zijn in het 1e kwartaal € 7.000 hoger door meer accountantskosten en bestuurskosten.

Bureaunkosten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Abonnementen, lidmaatschappen en vakliteratuur	€ 38.361	€ 12.211	€ 26.150
Drukwerk	€ 7.267	€ 12.000	€ -4.733
Kantinekosten	€ 4.270	€ 6.131	€ -1.861
Kantoorbenodigdheden en porti	€ 5.573	€ 6.557	€ -985
Kosten huisstijl	€ 768	€ 10.000	€ -9.232
Telefoonkosten	€ 2.914	€ 7.647	€ -4.733
Totaal bureaunkosten	€ 59.152	€ 54.546	€ 4.606

Toelichting:

De bureaunkosten zijn in het 1e kwartaal € 5.000 hoger door meer kosten voor abonnementen, lidmaatschappen en vakliteratuur omdat deze in het begin van het jaar in rekening worden gebracht, maar minder kosten drukwerk en kosten huisstijl.

Diverse kosten

€ -173	€ -	€ -173
--------	-----	--------

Toelichting:

De diverse kosten bestaan uit kosten voorziening dubieuze debiteuren.

Totaal overige bedrijfskosten

€ 162.952	€ 157.022	€ 5.930
-----------	-----------	---------

Verwacht wordt dat de overige bedrijfslasten in 2017 ca. € 261.000 hoger zal zijn door o.a. meer kosten onderzoek en gebiedsontwikkeling ca. € 386.000 (meer advieskosten, meer belastingen), meer kosten automatisering ca. € 250.000 (meer ict inspanningen) en meer accountants- en advieskosten ca. € 25.000, maar minder kosten onderhoud en beheer ca. € 108.000 en minder kosten communicatie-, acquisitie- en representatiekosten ca. € 17.000.

Totaal bedrijfslasten

€ 1.851.977	€ 2.272.641	€ -420.664
-------------	-------------	------------

Financiële baten en lasten**Rentebaten en soortgelijke opbrengsten**

Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
€ -	€ -	€ -

Rente lasten en soortgelijke lasten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Rente kasgeldleningen	€ -	€ -	€ -
Rente lening o/g	€ 1.438.769	€ 1.413.059	€ 25.710
Garantie premie	€ -	€ -	€ -
Derivaten	€ -	€ -	€ -
Overige rentelasten en bankkosten	€ 1.035	€ 1.250	€ -215
Doorberekende rente naar onderhanden projecten	€ -795.372	€ -604.851	€ -190.521
Totaal rente lasten en soortgelijke lasten	€ 644.432	€ 809.458	€ -165.026
Totaal financiële baten en lasten	€ -644.432	€ -809.458	€ 165.026

Toelichting:

De rente lasten en soortgelijke lasten nemen in het 1e kwartaal 2017 af met ca.€ 165.000 ten op zichte van de begroting o.a. door meer interne rentetoerekening aan de grondexploitatie Industrial Park maar meer rentekosten op de lening o/g doordat er meer geld geleend is dan begroot.

Verwacht wordt dat het financieel resultaat in 2017 ca. € 659.000 hoger zal zijn door meer rente toerekenen aan de grondexploitatie Industrial Park dan begroot ca. € 762.000 omdat rente toegerekend wordt over de boekwaarde i.p.v. over de boekwaarde en door meer rentekosten ca. € 103.000 doordat er meer geld geleend wordt dan begroot.

Bijzondere baten en lasten

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Bijzondere baten en lasten	€ -128.295	€ -	€ -128.295
	€ -128.295	€ -	€ -128.295
Totaal bijzondere baten en lasten	€ -128.295	€ -	€ -128.295

Toelichting:

De bijzondere baten ad. € 128.000 komen voornamelijk uit een ontvangen bijdrage in afschrijvingskosten op een investering die reeds versneld afgeschreven was.

Verwacht wordt dat de bijzondere baten en lasten in 2017 ca. € 131.000 hoger zullen zijn door een bijdrage in afschrijvingskosten op een investering die reeds versneld afgeschreven was.

Kosten bestemmingsreserves

	Gerealiseerd t/m 1e kw 2017	Budget t/m 1e kw 2017	Vershil t/m 1e kw 2017
Overige in- en externe verrekeningen	€ 0	€ -370.151	€ 370.151
	€ 0	€ -370.151	€ 370.151
Totaal bestemmingsreserves	€ 0	€ -370.151	€ 370.151

Toelichting:

De overige in- en externe verrekeningen zijn € 370.000 lager. Onder BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) regels die van toepassing waren tot en met 31 december 2016 mochten bepaalde kosten voor winstbestemming ten laste van de reserves gebracht worden. Onder de regels van BW 2 Titel 9 die vanaf 1 januari 2017 van toepassing zijn op het Havenbedrijf komen deze kosten ten laste van het resultaat.

De kosten die ten laste van de bestemmingsreserves gebracht mogen worden zullen € 1.481.000 lager zijn. Onder BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) regels die van toepassing waren tot en met 31 december 2016 mochten bepaalde kosten voor winstbestemming ten laste van de reserves (reserve ontwikkelingen, vitaliteitsregeling, algemene reserve) gebracht worden. Onder de regels van BW 2 Titel 9 die vanaf 1 januari 2017 van toepassing zijn op het Havenbedrijf komen deze kosten ten laste van het resultaat. In de begroting van 2017 van het Havenbedrijf Moerdijk was ten onrechte rekening gehouden dat het bedrag van €1.481.000 voor winstbestemming ten laste van de reserves gebracht zou worden.

Financiering en treasury

Het havenbedrijf is een kredietovereenkomst aangegaan met het Havenschap Moerdijk. In de kredietovereenkomst is opgenomen, dat het havenbedrijf gehouden is om zorg te dragen dat het Havenschap Moerdijk ten allen tijden aan haar verplichtingen uit hoofde van de financieringsinstrumenten kan voldoen, voor zover deze financieringsinstrumenten zijn benut om krediet aan het havenbedrijf te verstrekken.

De hoogte van de kredietlimiet is niet meer dan het kredietplafond ter grootte van € 280.000.000. De hoogte van de kredietlimiet wordt elk jaar bepaald en gebaseerd op de liquiditeitsplanning voor het komend kalenderjaar, met een opslag van 10% voor onvoorziene uitgaven.

De kredietlimiet voor 2017 bedraagt exclusief de financiering van het Logistiek Park Moerdijk € 145.200.000. Dit is gebaseerd op de financieringsbehoefte per eind 2016 vermeerderd met 10%.

Per 31 maart is voor ca. € 135.938.000 aan leningen opgenomen bij Havenschap Moerdijk. In 2017 kan dus nog voor € 9.262.000 aan leningen worden opgenomen.

Grondbeleid, gronden en terreinen

Het grondbeleid kent de volgende doelstellingen:

- Het genereren van inkomsten uit bezit;
- Het Havenschap gaat voor uitgifte van gronden in erfpacht;
- Bij gronduitgiften hanteren van marktconforme prijzen;
- Bij uitgifte van (aan water liggende) percelen maximalisatie van inkomsten uit haven- en kadegelden nastreven;
- Waar nodig en mogelijk worden percelen teruggekocht en na eventuele verbetering opnieuw uitgegeven in erfpacht;
- Voorwaardenscheppend als het gaat om het verkrijgen van de benodigde milieugebruiksruimte;
- Bedrijven op de juiste plek accommoderen.

Ontwikkeling Industrial Park Moerdijk (08)

In 2017 is een start gemaakt met het bouwrijp maken van IPM-west en verplaatsing van ca. 200.000m³ zand naar LPM. De zandtransport is in het eerste kwartaal afgerond.

Om in de bouwrijpfase en de gemaakte afspraken met nieuwe vestigers niet in de knel te komen zijn in 2016 en begin 2017 geplande werkzaamheden werkbare afspraken gemaakt omtrent calamiteitenroute en blusvoorzieningen. De besluitvorming rondom het totale plan was voorzien in het vierde kwartaal van 2016 maar zijn nog onderwerp van discussie tussen havenbedrijf, gemeente, brandweer en de Veiligheidsregio. Het havenbedrijf heeft aangegeven te willen voldoen aan wettelijke verplichtingen en daar vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid extra op in te zetten. De gesprekken gaan nu over wat exact het wettelijk kader is.

Tradepark West (23)

Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

Kade (voorbereidingskrediet) (29)

Dit is onderdeel van een door het havenbedrijf gesloten vaststellingsovereenkomst waarin uitstel van realisatie van de kade is opgenomen zolang Lidl op dit terrein is gevestigd. Het voorbereidingskrediet zal hierdoor komen te vervallen en de reeds gemaakte kosten zullen worden afgeboekt.

Oostelijke Randweg 48 (het Voormalig Tetra Pak-terrein) (havennr 135) (117)

In het derde kwartaal van 2016 is een deel van het terrein tijdelijk in de verhuur uitgegeven. Het voornemen is ook dat een deel van de locatie zal gebruikt worden voor het pyrolysecluster. In dit eerste kwartaal is een optie verstrekt op het merendeel van de locatie aan een geïnteresseerde partij.

	Projecten	Budget/ Krediet	Uitgegeven t/m 31 maart 2017	Totaal verwachte uitgaven
HMO-000008	Bouwrijpkosten Industrial Park 132 ha	18.400.000	2.723.328	18.400.000
HMO-000023	Tradepark West	12.178.649	11.760.595	11.760.595
HMO-000029	Kade (voorbereidingskrediet)	70.000	14.096	14.096
HMO-000117	Oostelijke Randweg 48 (havennr 135)	11.000.000	10.500.000	10.500.000

Alle bedragen in euro's (€)

In bovenstaande tabel wordt voor zowel de lopende projecten m.b.t. de vaste activa in ontwikkeling als voor de lopende projecten m.b.t. de grondexploitatie in de kolom 'Budget/Krediet' aangegeven wat de hoogte is van budget of krediet. In de kolom 'Uitgegeven t/m 31 maart 2017' wordt aangegeven wat al uitgevoerd is en in de kolom 'Totaal verwachte uitgaven' wordt aangegeven wat de totale uitgaven naar verwachting zullen zijn.

Bijlage 1 Wat heeft het al gekost en wat betekent dat voor 2017

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid

Resultaat t/m 1e kwartaal 2017	Gerealiseerd t/m 1e kwartaal 2017	Budget t/m 1e kwartaal 2017	Vershil t/m 1e kwartaal 2017
Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid			
Opbrengsten	-	22	-22
Kosten	-41	-60	19
Totaal Programma Ruimtelijke ontwikkeling, milieu en duurzaamheid	-41	-38	-3

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

€ 22.000- Minder opbrengsten t/m het 1e kwartaal, doordat de bijdragen Samenwerking Duurzame Verbindingen (DVM) en de bijdragen aan het milieumonitoringrapport 2016 nog niet in rekening zijn gebracht.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 19.000 lager dan begroot, door:

€ 19.000 Minder kosten t/m het 1e kwartaal, met name minder advieskosten dan begroot.

Verwacht wordt dat de uitgaven Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid op jaarbasis gelijk zijn aan de begroting.

Programma Infrastructuur en Beheer

Resultaat t/m 1e kwartaal 2017	Gerealiseerd t/m 1e kwartaal 2017	t/m 1e kwartaal 2017	t/m 1e kwartaal 2017
Programma Infrastructuur en Beheer			
Opbrengsten nat	61	61	0
Opbrengsten droog	468	562	-93
Kosten nat	-344	-386	42
Kosten droog	-732	-1.255	523
Totaal Programma Infrastructuur en Beheer	-546	-1.018	472

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten beheer nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer nat op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Opbrengsten beheer droog

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 93.000 lager dan begroot door:

- € 104.000- Minder bijdragen riolering t/m 1^e kwartaal door nog op te leggen aanslagen.
- € 11.000 Meer overige opbrengsten t/m 1e kwartaal, onder ander meer spooropbrengsten, meer opbrengsten vergunningen en administratiekosten voor vergunningen.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Infrastructuur en Beheer droog op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten beheer nat

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal circa € 42.000 lager dan begroot, door:

- € 31.000 Minder kosten uitvoering en beheer nat, deze kosten lopen achter op de jaarplanning.
- € 10.000 Geen kosten onroerend zaak belasting, nog geen aanslag 2017 ontvangen.

Verwacht wordt dat de kosten Beheer nat op jaarbasis circa € 27.000 hoger zijn dan begroot. Met name meer afschrijvingskosten door rehabilitatie van een pier.

Kosten beheer droog

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal € 523.000 lager dan begroot, door:

- € 156.000 Minder kosten uitvoering en beheer, doordat de facturering achterloopt.
- € 30.000 Minder algemene advieskosten doordat de opdrachtverlening achterloopt.
- € 136.000 Minder overige kosten, opdrachten hiervoor zijn in voorbereiding.
- € 14.000- Meer huurkosten doordat deze voor heel 2017 in rekening zijn gebracht.
- € 214.000 Minder overige kosten, opdrachten hiervoor zijn in voorbereiding.

Verwacht wordt dat op jaarbasis de kosten circa € 44.000 hoger zullen zijn dan begroot. De kosten onroerend zaakbelasting over gronden waaraan geen bewerkingen meer plaatsvinden komen ten laste van de exploitatie in tegenstelling tot waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Programma Commerciële Exploitatie

Resultaat t/m 1e kwartaal 2017	Gerealiseerd t/m 1e kwartaal 2017	Budget t/m 1e kwartaal 2017	Vershil t/m 1e kwartaal 2017
Programma Commerciële Exploitatie			
Opbrengsten nat	2.174	2.102	72
Opbrengsten droog	1.814	1.739	74
Kosten nat	-1	-21	20
Kosten droog	-30	-47	17
Totaal Programma Commerciële Exploitatie	3.986	3.821	166

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten nat

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 72.000 hoger dan begroot, door:

- € 69.000 Meer opbrengsten zeehavengeld door meer overslag en meer schepen dan begroot.
- € 42.000 Meer opbrengsten binnenvaart door meer overslag en meer schepen maar minder containeroverslag dan verwacht.
- € 17.000- Minder opbrengsten erfpacht door een lagere indexering van de erfpachtcanons dan begroot.
- € 20.000- Minder opbrengsten kadegeld door terugkoop van het Tetrapak-terrein waarvoor wel opbrengsten waren begroot.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie nat op jaarbasis € 24.000 lager uit zullen vallen dan begroot. De opbrengsten kadegelden zijn minder door terugkoop van het Tetrapak-terrein. Er wordt uit voorzichtigheid nog geen rekening gehouden met extra haveninkomsten als gevolg van de toegenomen overslag in het 1^e kwartaal.

Opbrengsten droog

De opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal € 74.000 hoger dan begroot, door:

- € 6.000- Minder opbrengsten erfpacht t/m het 1e kwartaal o.a. omdat de inkomsten op een erfpachtcontract te hoog was begroot.
- € 83.000 Meer opbrengsten door uitgifte van terreinen in tijdelijke huur wat niet begroot was.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis € 299.000 hoger zullen zijn dan begroot o.a. door meer huuropbrengsten door uitgifte terreinen in tijdelijke huur wat niet was begroot. Daarentegen zijn de opbrengsten erfpachten lager.

Kosten nat

Deze kosten zijn circa € 20.000 lager tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

- € 13.000 Nog geen kosten beurzen en bijeenkomsten.
- € 7.000 Minder overige kosten.

Verwacht wordt dat de kosten Commerciële Exploitatie nat op jaarbasis gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten droog

Deze kosten zijn circa € 17.000 lager tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

€ 25.000 Minder advieskosten.

€ 16.000- Meer afschrijvingskosten door uitgifte in tijdelijk verhuur van gebouwen op voormalig Te-trapak-terrein.

€ 8.000 Minder overige kosten, o.a. nog geen aanslag onroerend zaakbelasting 2017 ontvangen.

Verwacht wordt dat de kosten Commerciële Exploitatie droog op jaarbasis € 143.000 hoger zullen uitvallen dan begroot. Met name door meer kosten onroerend zaakbelasting dan in de begroting is opgenomen en hogere afschrijvingskosten door verhuurde gebouwen en terreininrichting.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Resultaat t/m 1e kwartaal 2017	Gerealiseerd t/m 1e kwartaal 2017	Budget t/m 1e kwartaal 2017	Vershil t/m 1e kwartaal 2017
Programma Veiligheid & Havenmeester			
Opbrengsten	118	118	-
Kosten	-593	-364	-229
Totaal Programma Veiligheid & Havenmeester	-475	-246	-229

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

Deze opbrengsten zijn tot en met het 1e kwartaal gelijk aan de begroting.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Veiligheid en Havenmeester op gelijk zullen zijn aan de begroting.

Kosten

Deze kosten zijn tot en met het 1e kwartaal € 229.000 hoger dan begroot, door:

€ 286.000- Meer kosten brandweezorg omdat deze voor heel 2017 in rekening zijn gebracht.

€ 60.000 Minder kosten beveiliging door lagere contractwaarde dan begroot.

Verwacht wordt dat de uitgaven op jaarbasis circa € 108.000 lager uitvallen dan begroot. Met name door een lagere contractwaarde beveiliging dan begroot.

Programma Bedrijfsvoering

Resultaat t/m 1e kwartaal 2017	Gerealiseerd t/m 1e kwartaal 2017	Budget t/m 1e kwartaal 2017	Verschil t/m 1e kwartaal 2017
Programma Bedrijfsvoering			
Opbrengsten Bestuur en Public Affairs	-	0	-0
Opbrengsten Juridische zaken	-	0	-0
Algemene baten	131	-	131
Rente baten	795	605	191
Opbrengsten Communicatie	-	13	-13
Opbrengsten Personeel en Organisatie	-	-	-
Opbrengsten Informatisering en Automatisering	0	-	0
Opbrengsten Facilitair	-	-	-
Subtotaal opbrengsten	927	618	308
Kosten Bestuur en Public Affairs	-46	-79	34
Kosten Juridische zaken	-73	-32	-41
Kosten Financiën	-38	-44	6
Algemene lasten	-2	-	-2
Algemene lasten	-	-	-
Rente lasten	-1.439	-1.413	-26
Kosten Communicatie	-81	-71	-10
Kosten Personeel en Organisatie	-703	-560	-143
Kosten Informatisering en Automatisering	-88	-88	-0
Kosten Facilitair	-93	-133	40
Subtotaal kosten	-2.564	-2.421	-143
Totaal Programma Bedrijfsvoering	-1.637	-1.802	165

Alle bedragen x 1.000 euro (€)

Opbrengsten

De opbrengsten Bedrijfsvoering zijn tot en met het 1e kwartaal € 308.000 hoger dan begroot, door:

- € 131.000 Meer algemene baten door ontvangen bijdrage in afschrijvingskosten op een investering die reeds versneld afgeschreven was.
- € 191.000 Er wordt meer rente toegerekend aan de grondexploitatie Industrial Park Moerdijk dan begroot omdat nu rente toegerekend wordt over de boekwaarde en niet over de aanschafwaarde, zoals in de begroting was aangenomen.
- € 13.000- Minder opbrengsten lichtmastreclameborden t/m het 1e kwartaal omdat deze pas in het 2^e kwartaal worden gefactureerd.

Verwacht wordt dat de opbrengsten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 893.000 hoger zullen zijn dan begroot door o.a. meer interne rentetoerekening grondexploitatie Industrial Park en door de bijdrage in afschrijvingskosten op een investering die reeds versneld afgeschreven was.

Kosten

Er is € 143.000 meer aan kosten Bedrijfsvoering uitgegeven tot en met het 1e kwartaal dan begroot, door:

- € 34.000 Minder kosten bestuur en advies, met name minder advieskosten.

- € 41.000- Meer kosten juridische zaken doordat vrijwel alle verzekeringspolissen aan het begin van het jaar in rekening zijn gebracht.
- € 26.000- Meer rentekosten doordat er meer geld geleend wordt dan begroot.
- € 10.000- Meer kosten communicatie doordat de lidmaatschappen en vakbladenabonnementen aan het begin van het jaar worden gefactureerd en meer kosten nieuwjaarsreceptie omdat deze in het begin van het jaar worden gemaakt, minder kosten voor het niet uitgeven van een magazine en geen huisstijlkosten.
- € 143.000- Meer personeelskosten t/m het 1e kwartaal door het inhuren van tijdelijke inhuurkrachten ter vervanging van en het ondersteunen van het vaste personeelsbestand.
- € 40.000 Minder huisvestingskosten t/m 1e kwartaal dan begroot, met name minder afschrijvingskosten op investeringen van het kantoorgebouw omdat deze later opgeleverd wordt. Nog geen leasekosten kopieerapparatuur en minder onderhoudskosten gebouwen.

Verwacht wordt dat de kosten Bedrijfsvoering op jaarbasis € 596.000 hoger uitvallen dan begroot. De oorzaken hiervan zijn meer rentekosten, meer kosten personeel en organisatie, meer kosten informatisering en automatisering en meer juridische kosten.

Mutaties reserves

Beschikking Algemene Reserve

In het 1^e kwartaal zijn geen onttrekking gedaan aan deze reserve.

Beschikking reserve ontwikkelingen

In het 1^e kwartaal zijn geen onttrekking gedaan aan deze reserve.

Beschikking Vitaliteitsregeling

In het 1^e kwartaal zijn geen onttrekking gedaan aan deze reserve.

Onder BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) regels die van toepassing waren tot en met 31 december 2016 mochten bepaalde kosten voor winstbestemming ten laste van bovenstaande reserves gebracht worden. Onder de regels van BW 2 Titel 9 die vanaf 1 januari 2017 van toepassing zijn op het havenbedrijf komen deze kosten ten laste van het resultaat. Pas bij winstbestemming kunnen deze kosten ten laste van de reserves gebracht worden. In de begroting 2017 van Havenbedrijf Moerdijk was ten onrechte rekening gehouden met een bedrag van € 1.481.000 dat voor winstbestemming ten laste van de reserves gebracht zou worden.